

DET KONGELIGE
KOMMUNAL- OG REGIONALDEPARTEMENT
Postboks 8112 Dep.
0032 OSLO

Deres ref.: 06/1118-1 DV

Vår ref.: Randi Lie

Dato: 12.10.2006

Høring NOU 2006:7 – Lokaldemokratikommisjonens andre utredning

Komiteens sammenstilling oversendes som Bærum kommunes høringsuttalelse der det redegjøres for flertalls- og mindretallssynspunkter.

Med vennlig hilsen

Randi Lie
Formannskapssekretær

Utskrift av protokoll
Formannskapets møte 11.10.2006

Dato: 12.10.2006
Arkivkode: N-
J.postID: 06/45141
Dok. nr: 2
Arkivsaksnr: 06/10689

Sak 145/06
Høring NOU 2006:7 – Lokaldemokratikommisjonens andre utredning

Fellesforslag H/Ap fremmet av Kari Langeland (H):

Komiteens sammenstilling oversendes som Bærum kommunes høringsuttalelse der det redegjøres for flertalls- og mindretallssynspunkter.

Votering:

Ad Valgdeltakelse (s. 8-9)
Enstemmig vedtatt.

Ad Praktisk tilrettelegging av valg (s. 9-10)
Enstemmig vedtatt.

Ad Valgenes innbyrdes plassering (s. 10-11)
Flertallets forslag ble vedtatt med 9 mot 3 stemmer (1Ap, 1Frp, 1SV).
Ett mindretall (Steffensens forslag) fikk 3 stemmer (1Ap, 1Frp, KrF).
Ett mindretall (Akerhaugs forslag) fikk 1 stemmer (1SV).

Ad Stemmerettsalder (s. 11)
Enstemmig vedtatt.

Ad Rekruttering til politiske partier (s. 11-12)
Enstemmig vedtatt.

Ad Lokale lister ved kommunevalg (s. 12)
Enstemmig vedtatt.

Ad Representativiteten i folkevalgte organ (s. 12-13)
Ramnefjell og Akerhaugs forslag: Enig med kommisjonen – fikk 6 stemmer (Ap, SV, V, KrF)
Reinsfelt og Steffensens forslag: Ikke enig med kommisjonen – ble vedtatt med 7 mot 6 stemmer (Ap, SV, V, KrF)

Ad Godtgjørelse til folkevalgte (s. 13)
Enstemmig vedtatt.

Ad Alternative deltakingskanaler og lokaldemokrati (s. 13-18)
Enstemmig vedtatt.

Ad Eldreråd og representasjonsordning for funksjonshemmede (s. 19)
Enstemmig vedtatt.

Ad Direkte valg av ordfører (s. 20)
Vedtatt mot 4 stemmer (Ap, SV).

Ad Kommunal selskapsdanning (s. 20-21)
Komiteens flertall ble vedtatt med 9 mot 4 stemmer (Ap, Frp)
Komiteens mindretall fikk 4 stemmer (Ap, Frp).

Ad Parlamentarisme
Halvdan Skard (Ap) fremmet følgende tillegg til komiteens forslag:
..... ikke parlamentarisme i Bærum, men formannskapet uttaler at Bærum ikke er prinsipielt imot parlamentarisme.

Komiteens forslag med Skards tillegg ble vedtatt med 11 mot 2 stemmer (SV).
Komiteens forslag frem til komma ble vedtatt med 11 mot 2 stemmer (Ap).

Fellesforslaget ble enstemmig vedtatt.

FSK-145/06 - 11.10.2006 Vedtak:

Komiteens sammenstilling oversendes som Bærum kommunes høringsuttalelse der det redegjøres for flertalls- og mindretallssynspunkter.

Sammenstilling av referatene fra møtene i komitéen for forslag til høringssvar fra kommunen om lokaldemokratikommisjonens andre utredning - NOU 2006:7.

Komitéens innstilling behandles av Formannskapet onsdag 11. oktober. Departementet er innforstått med at Bærum kommunes høringssvar kommer etter høringsfristen.

Komitéen går i fellesskap gjennom kapittel 1 s. 7 – 26. *Komitéens* medlemmer leser kapittel 2 – 5 for ev. utdyping.

Hvis *komitéen* eller *deler av komitéen* er enig med *kommisjonen*, ev. *deler av kommisjonen*, begrunnes ikke *komitéens* standpunkt utover den begrunnelse som er gitt i NOU'en.

Komitéen vurderer om det er forhold utover det som er tatt opp i kapittel 1 som det er grunn til å kommentere særskilt.

Komitéen tar ikke stilling til KRD's invitasjon til deltagelse i forsøk med direkte valg av ordfører – ref. KRD's brev av 12. sep. 2006. Formannskapet tar stilling til dette når *komitéens* innstilling behandles.

Temaene

Valgdeltakelse (s. 8-9)

Kommisjonen mener:

Det er politikken selv, ikke rammene rundt, som har mest å si for valgdeltakelsen. Utstrakt desentralisering av makt og ansvar og tydelig oppgave- og ansvarsfordeling mellom forvaltningsnivåene synliggjør at kommunene og lokalvalg er sentrale i det norske politiske systemet. Det kommunale selvstyre bør grunnlovfestes.

Komitéen mener:

Enig med kommisjonen.

Kommisjonen mener:

Kommisjonen understreker at lokalpolitikkerne har et ansvar for å sette saker som opptar folk på dagsorden.

Mindretallet mener dessuten at de lokale partiene i forkant av lokalvalg bør tydeliggjøre politiske skillelinjer, for eksempel hvilke styringsalternativ velgerne kan velge mellom. Flertallet er ikke enig i dette.

Komitéen mener:

Enig med kommisjonens flertall.

Praktisk tilrettelegging av valg (s. 9-10)

Kommisjonen mener:

- Det bør være mulig å stemme på søndag
- Det bør informeres tydeligere at det er mulig å stemme blankt, og disse stemmene må skilles fra dem som blir forkastet
- Valglokalene må være tilgjengelig for alle
- Det bør satses på å utvikle elektroniske valgløsninger

Komitéen mener:

Notert.

Konkret forslag for Bærums egen del, men også som innspill til departementet:

Partilistene bør være tilgjengelig for velgerne på kommunens hjemmeside, det bør være link til partienes hjemmesider, det bør være mulig å kontakte formannskapskontoret og få tilsendt partilister for dem som ikke benytter internet.

Kommisjonen mener:

Det bør ikke innføres stemmeplikt eller premiering for valgdeltakelse (for eksempel skattefradrag)

Komitéen mener:

Enig med kommisjonen.

Demokrati er ikke nødvendigvis avhengig av høy valgdeltakelse

Valgenes innbyrdes plassering (s.10-11)*Kommisjonen mener:*

Flertallet mener at dagens ordning med stortingsvalg for seg, og fylkestingsvalg og kommunevalg sammen bør videreføres.

Ett mindretall mener det bør være felles valgdag for alle valg.

Et annet mindretall mener at det bør være felles stortings- og fylkestingsvalg, og at kommunevalget er for seg.

Komitéen mener:

Flertallet (Reinsfelt, Moe, Ramnefjell) mener at dagens ordning bør videreføres.

Ett mindretall (Steffensen) mener at det bør være felles valgdag for alle valg.

Et annet mindretall (Akerhaug) mener at det bør være felles stortings- og fylkestingsvalg, og at kommunevalget er for seg.

Stemmerettsalder (s. 11)*Kommisjonen mener:*

Flertallet mener at man bør holde på dagens stemmerettsalder på 18 år.

Mindretallet mener at stemmerettsalderen bør være 16 år ved lokalvalg.

Komitéen mener:

Enig med kommisjonens flertall.

Rekruttering til politiske partier (s. 11-12)

Partiene utgjør grunnpilarene i det representative demokratiet. Partiene må selv velge arbeidsmåte og organisasjonsform.

Komitéen mener:

Enig med kommisjonen.

Kommisjonens mindretall mener:

Det bør innføres skattefradrag for medlemskontingent til politiske partier.

Kommisjonens flertall er ikke enig i dette.

Komitéen mener:

Enig med kommisjonens flertall.

Kommisjonens mindretall mener:

Regjeringen bør oppnevne en arbeidsgruppe som skal foreslå tiltak som kan motvirke fallende medlemstall i politiske partier. Flertallet er ikke enig i dette.

Komitéen mener:

Enig med kommisjonens flertall.

Lokale lister ved kommunevalg (s. 12)*Kommisjonen mener:*

Dersom en lokal liste som ikke er knyttet til et registrert parti blir representert i kommunestyret, faller kravet om underskrifter bort ved neste valg.

Komitéen mener:

Enig med kommisjonen.

Kommisjonens mindretall mener:

Kravet til underskrifter for å kunne stille liste ved lokalvalg bør reduseres fra 2 til 1 % av de stemmeberettigede. Flertallet er ikke enig i dette.

Komitéen mener:

Enig med kommisjonens flertall.

Representativiteten i folkevalgte organ (s. 12-13)*Kommisjonen mener:*

Legitimiteten til de folkevalgte organ er blant annet avhengig av at alle grupper tar del i det politiske arbeidet. Kommisjonen er skeptisk til utviklingen med færre offentlige verv, og at gjennomgående representasjon har blitt mer utbredd. Å ha mange lokale folkevalgte er en styrke for lokaldemokratiet.

Komitéen er delt:

Ramnefjell og Akerhaug er enige med kommisjonen.
Reinsfelt og Steffensen er ikke enige.

Kommisjonen mener:

Kommunestyrene må ta en grundig debatt om hvordan lokaldemokratiet skal fungere best mulig i sin kommune, inkludert spørsmålet om hvilke saker som skal delegeres til administrasjonen og hvordan den politiske organiseringen best mulig sikrer høy deltakelse og høy representativitet.

Komitéen mener:

Enig med kommisjonen.

Godtgjørelse til folkevalgte (s. 13)

Kommisjonen mener:

Det er viktig at det legges til rette, både praktisk og økonomisk, for at alle kan delta. Folkevalgte bør få dekt utgifter til nødvendig barnepass eller andre omsorgsoppgaver, de bør få dekt tapt arbeidsfortjeneste, og møtegodtgjørelsen må samsvare med tidsbruken til møtet og forberedelse til møtet.

Komitéen mener:

Enig med kommisjonen.

Kommisjonen mener:

Det er viktig at honorarordningene ikke ekskluderer studenter, trygdemottakere og førtidspensjonister fra å inneha politiske verv.

Komitéen mener:

Enig med kommisjonen.

Kommisjonens mindretall mener:

Selvstendige næringsdrivende kommer ofte dårlig ut mht tapt arbeidsfortjeneste. Flertallet er ikke enig i dette.

Komitéen mener:

Enig med kommisjonens mindretall.

Tillegg:

Maksimumsgrensen for tapt arbeidsfortjeneste bør økes for å gi rimelig kompensasjon for tapt arbeidsfortjeneste også for folkevalgte fra frie yrker.

Alternative deltakingskanaler og lokaldemokrati (s. 13-18)

Kommisjonens flertall mener:

Flertallet i kommisjonen ser på det representative demokratiet som fundamentet for det lokale folkestyret. Bindende folkeavstemninger/ folkeinitiativ vil representere et brudd med dette prinsippet, og gjøre det vanskeligere å utforme en helhetlig lokalpolitikk. Flertallet mener at den eksisterende ordningen med rådgivende folkeavstemninger fungerer tilfredsstillende og gir kommunene fleksibilitet med hensyn til å gjennomføre folkeavstemninger. Flertallet går heller ikke inn for en ordning der mindretallet i kommunestyret/fylkestinget får anledning til å kreve folkeavstemning i saker som disse organer behandler.

Kommisjonens mindretall mener:

Mindretallet mener det er behov for lovregulering på dette feltet. Disse medlemmene mener det ofte kommer ofte saker som kommunestyret/ fylkestinget kan ha problemer med å avgjøre og ta ansvar for. Det kan være saker der motsetningene går på tvers av de partipolitiske skillelinjene, eller saker som blir satt på dagsorden uten å ha vært tema i en valgkamp. I slike saker er det rimelig at politikerne kan overlate vedtaksansvaret til velgerne. Mindretallet mener videre at det bør innføres en initiativrett for innbyggerne der de får anledning til både å sette nye saker på dagsorden og til å etterprøve de folkevalgtes utforming av politikken.

Komitéen mener:

Enig med flertallet.

Eldreråd og representasjonsordning for funksjonshemmede (s. 19)

Kommisjonens flertall mener:

Det bør være opp til kommunene selv om de ønsker å etablere slike råd. Kommisjonen foreslår derfor at disse ikke lenger blir lovfestet.

Kommisjonens mindretall mener:

Mindretallet deler flertallets syn når det gjelder eldreråd, men mener egen representasjonsordning for de funksjonshemmede skal være lovfestet.

Et annet mindretall i kommisjonen mener:

Støtter ikke forslaget om å avvikle eldreråd og egen representasjonsordning for funksjonshemmede som lovfestede organ.

Komitéen mener:

Enig med flertallet.

Direkte valg av ordfører (s. 20)

Kommisjons flertall mener:

Flertallet er positive til ordningen med direkte valg av ordfører, og ønsker at kommunene selv kan velge om de vil ha direkte valg av ordfører eller ikke. Flertallet mener likevel at det er forutsetning for ordningen at den direkte valgte ordføreren blir tildelt mer myndighet enn det han har i dag.

Kommisjonens mindretall mener:

Mindretallet er også positive til direkte valg av ordfører, men mener det skal være opp til kommunene selv å avgjøre hvor stor myndighet den enkelte ordfører skal få.

Et annet mindretall mener:

Dette mindretallet er prinsipielt motstander av direktevalgt ordfører. De mener at en ordning med direktevalg av ordfører ytterligere vil utydeliggjøre ansvarsforholdene i lokalpolitikken. Direkte ordførervalg fører til stort personfokus, maktkonsentrasjon og svekker det representative demokrati og partiene/de lokale listene sin rolle.

Komitéen mener:

Komitéen er prinsipielt motstander av direkte valgt ordfører.

Kommunal selskapsdanning (s. 20-21)

Kommisjonen mener:

Det er viktig at kommunene har frihet i spørsmålet om kommunal organisering og at dette også omfatter ulike kommunale selskapsformer.

Kommisjonens mindretall mener:

Mindretallet vurderer den kommunale selskapsdannelsen som problematisk i forhold til de demokratiske prosessene.

Komitéen er delt:

Komitéens flertall Reinsfelt, Ramnefjell, Akerhaug er enige med kommisjonens mindretall.

Kommunen mister mulighet til tilsyn, kontroll og innsyn ved selskapsorganisering.

Komitéens mindretall Steffensen er enig med kommisjonens flertall.

Frivillige organisasjoner (s. 21-22)

Dette spørsmålet overlater *komitéen* til frivillighetsutvalget.

Parlamentarisme

Komitéen diskuterte fordeler og ulemper med parlamentarisme kontra formannskapsmodellen.

Komitéen ønsker ikke parlamentarisme i Bærum.